

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 413/2022-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **Claims Collection, s. r. o.**, Národná 16A, Žilina, IČO 51 875 101, zastúpenej advokátom Mgr. Michalom Zemanom, Medená 18, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Cob 189/2021-238 z 21. októbra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 10. januára 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, k nej pripojených príloh a obsahu vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 25 Cb 150/2020 sa sťažovateľka proti obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „žalovaná“), domáha zaplata sumy 23 385 eur s príslušenstvom z titulu neuhradenia splatných faktúr vystavených za práce vykonané na základe zmluvy o dielo uzavretej 5. júna 2019.

3. V súlade s návrhom sťažovateľky okresný súd uznesením č. k. 25 Cb 150/2020-154 z 28. apríla 2021 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) nariadil zabezpečovacie opatrenie, ktorým na účel zabezpečenia v konaní uplatnenej pohľadávky sťažovateľky zriadil záložné právo

na nehnuteľnostiach vo vlastníctve žalovanej zapísaných na [REDACTED] [REDACTED] pre okres [REDACTED] obec [REDACTED], katastrálne územie [REDACTED] a to konkrétne na:

- pozemku parcely registra [REDACTED] [REDACTED], druh pozemku: [REDACTED] [REDACTED],
- pozemku parcely registra [REDACTED] [REDACTED], druh pozemku: [REDACTED] [REDACTED],
- pozemku parcely registra [REDACTED] [REDACTED] druh pozemku: [REDACTED] [REDACTED]
- [REDACTED] postavenej na pozemkoch parcel registra [REDACTED]

3.1. Okresný súd dospel k záveru, že v danom prípade boli splnené podmienky na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia v zmysle návrhu sťažovateľky, ktorá náležite osvedčila dôvodnosť a trvanie svojho nároku. Z listinných dôkazov zistil, že žalovaná je v nepriaznivej finančnej situácii, má okrem sťažovateľky dlhy aj voči ďalším subjektom, v prospech ktorých sú voči nej vedené exekučné konania, má nedoplatky na sociálnom aj zdravotnom poistení a má založený takmer celý svoj majetok. Zriadením zabezpečovacieho opatrenia preto bude podľa názoru okresného súdu posilnená pozícia sťažovateľky ako veriteľa peňažnej pohľadávky, ktorú eviduje voči žalovanej. Zriadením zabezpečovacieho opatrenia pritom žalovaná nebude žiadnym spôsobom obmedzená vo svojej podnikateľskej činnosti. Súčasne okresný súd zdôraznil, že ide o opatrenie dočasnej povahy. Na základe uvedeného okresný súd návrhu sťažovateľky vyhovel a v súlade s § 343 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) nariadil zabezpečovacie opatrenie.

4. O odvolaní žalovanej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením, ktorým uznesenie okresného súdu o nariadení zabezpečovacieho opatrenia v časti zriadenia záložného práva na nehnuteľnosti zapísanej na [REDACTED] [REDACTED] pre okres [REDACTED] obec [REDACTED], katastrálne územie [REDACTED], a to pozemku parcely registra [REDACTED] [REDACTED] druh pozemku [REDACTED], potvrdil ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP a vo zvyšnej časti uznesenie okresného súdu podľa § 388 CSP zmenil tak, že návrh sťažovateľky zamietol.

4.1. Krajský súd sa stotožnil s právnym názorom okresného súdu, že v danom prípade boli splnené podmienky na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zriadením záložného práva k nehnuteľnostiam z dôvodu existencie obavy z budúceho zmarenia exekúcie, ktorá vyplýva zo správania žalovanej. Obsah spisu totiž preukazuje nepriaznivú finančnú situáciu žalovanej a existenciu dlhov, ktoré má nielen voči sťažovateľke, ale aj voči viacerým ďalším subjektom, v prospech ktorých sú voči nej vedené exekučné konania. Súčasne má žalovaná aj nedoplatky na poistnom na sociálnom, ako aj zdravotnom poistení a založený majetok, čo vyplýva z výpisov z notárskeho centrálného registra záložných práv, ako aj z výpisu [REDACTED]. Krajský súd však, vychádzajúc zo zásady proporcionality, považoval za dôvodné a postačujúce zriadenie záložného práva len na nehnuteľnosti zapísanej na [REDACTED] pre okres [REDACTED] obec [REDACTED], katastrálne územie [REDACTED] a to pozemku parcely registra [REDACTED] [REDACTED], druh pozemku: [REDACTED]. S poukazom na sumu zabezpečovanej pohľadávky sťažovateľky považoval za primerané aj z hľadiska hodnoty zabezpečovanej nehnuteľnosti nariadenie zabezpečovacieho opatrenia iba k danému pozemku s výmerou [REDACTED] [REDACTED], preto v tejto časti prvoinštančné uznesenie potvrdil. Vo zvyšnej časti uznesenie okresného súdu zmenil a návrh sťažovateľky zamietol, pretože zriadením záložného

práva k ostatným nehnuteľnostiam by došlo k zjavnému nepomeru v rozsahu poskytnutej ochrany sťažovateľke, a tým k porušeniu zásady proporcionality, ktorú je súd povinný skúmať.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta „*arbitrárnosť, extrémnu nespravodlivosť a neodôvodnenosť*“ napadnutého uznesenia krajského súdu, pričom tvrdí, že:

a) záver krajského súdu, ktorý zúžil zabezpečovacie opatrenie len na jediný pozemok, je arbitrárny a nemajúci oporu v súdnom spise, pričom ním dochádza k popretiu účelu a zmyslu zabezpečovacieho opatrenia;

b) nie je zjavné, ako krajský súd dospel k hodnote zabezpečovanej nehnuteľnosti, keďže táto nebola v konaní určená ani len tvrdená, pričom žalovaná v podanom odvolaní len vágne uviedla, že predmetné nehnuteľnosti majú hodnotu prevyšujúcu niekoľko miliónov eur bez toho, aby toto svoje tvrdenie akýmkoľvek spôsobom preukázala;

c) zúženie rozsahu záložného práva je nesprávne z hľadiska možnosti jeho vykonania. Krajský súd totiž vychádzal len z údajov na liste vlastníctva, avšak z katastrálnej mapy je zjavné, že predmetné nehnuteľnosti tvoria jeden areál, a preto s ohľadom na umiestnenie pozemkov je záložné právo zriadené len na pozemok parcely registra [REDAKOVANÉ], „*prakticky nevykonateľné, pretože tento pozemok nie je reálne využiteľný samostatne bez ostatných nehnuteľností*“;

d) hodnota nehnuteľností je navyše v danom prípade nepodstatná, pretože záložné právo zriadené zabezpečovacím opatrením v prospech sťažovateľky predstavuje záložné právo v druhom rade. Ak preto prednostný záložný veriteľ, ktorým je v tomto prípade banka, pristúpi k výkonu záložného práva, môže mu pripadnúť celá hodnota daných nehnuteľností.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktoré je rozhodnutím o zabezpečovacom opatrení.

7. Z hľadiska uplatnenej sťažnostnej argumentácie je potrebné predovšetkým akcentovať tú skutočnosť, že posudzovanie podmienok na vydanie zabezpečovacieho a neodkladného opatrenia je vecou všeobecných súdov. Ústavný súd pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sa namieta porušenie práv neodkladným opatrením alebo zabezpečovacím opatrením, veľmi zdržanlivo, a to nielen preto, že nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania nezasahuje konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných a zabezpečovacích opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (II. ÚS 65/2021). Výnimočnosť zasahovania ústavného súdu do rozhodnutí o neodkladných opatreniach však neznamená, že tieto sú úplne mimo rámca ústavnoprávneho prieskumu. Ak sú dôvody, na ktorých je založené súdne

rozhodnutie o zabezpečovacom alebo neodkladnom opatrení, zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, možno v takomto prípade hovoriť o arbitrárnosti súdneho rozhodnutia (III. ÚS 104/2013).

8. V preskúmvanej veci sťažovateľky však o uvedený prípad nejde.

9. Účel inštitútu zabezpečovacieho opatrenia vymedzuje § 343 ods. 1 CSP, podľa ktorého zabezpečovacím opatrením môže súd zriadiť záložné právo na veciach, právach alebo iných majetkových hodnotách dlžníka na zabezpečenie peňažnej pohľadávky veriteľa, ak je obava, že exekúcia bude ohrozená. Podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia, jeho dôsledky a spôsob zániku upravuje primerane § 324 a nasl. CSP (ustanovenia Civilného sporového poriadku o neodkladnom opatrení). Prostredníctvom nariadenia zabezpečovacieho opatrenia získa veriteľ postavenie záložného veriteľa a bude môcť pristúpiť k výkonu záložného práva na uspokojenie judikovanej pohľadávky v exekučnom konaní (III. ÚS 18/2020).

10. Zo zákonnej formulácie § 343 ods. 1 CSP vyplývajú štyri základné predpoklady na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, a to: zabezpečovacie opatrenie možno nariadiť len na návrh, musí existovať spôsobilý predmet záložného práva, ktorým môžu byť veci, práva a iné majetkové hodnoty, zriadenie záložného práva prostredníctvom zabezpečovacieho opatrenia musí zabezpečovať peňažnú pohľadávku a musí existovať obava z budúceho zmarenia exekúcie. Z § 343 ods. 1 CSP vyplýva, že zabezpečovacie opatrenie môže slúžiť len na zabezpečenie peňažnej pohľadávky. Z formulácie tejto podmienky možno *a contrario* vyvodiť, že zabezpečovacie opatrenie nemožno nariadiť s cieľom zabezpečenia nepeňažného nároku. Zabezpečovacie opatrenie tiež nebude prichádzať do úvahy v prípadoch, keď predmetom konania je napríklad určenie vlastníckeho práva alebo iný určovací nárok (II. ÚS 43/2018).

11. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti krajskému súdu v podstatnom vytýka, že bezdôvodne a nesprávne zúžil rozsah okresným súdom zriadeného záložného práva len na jednu nehnuteľnosť (pozemok), čo má podľa jej názoru za následok, že záložné právo bude nevykonateľné, keďže daný pozemok je s ohľadom na jeho umiestnenie samostatne nevyužiteľný.

12. Z odôvodnenia namietaného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd prisvedčil názoru okresného súdu o splnení podmienok na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, avšak nestotožnil sa s rozsahom zriadeného záložného práva. Svoje rozhodnutie o potrebe čiastočného zamietnutia návrhu sťažovateľky odôvodnil zásadou proporcionality, pretože obmedzenie žalovanej v navrhovanom rozsahu by podľa jeho názoru predstavovalo s ohľadom na sumu zabezpečovanej pohľadávky a hodnotu nehnuteľnosti neprimeraný zásah do jej práv. Za postačujúce a dôvodné na zabezpečenie právom chránených záujmov sťažovateľky považoval zriadenie záložného práva len vo vzťahu k jednej nehnuteľnosti – pozemku parcely registra [REDAKOVANÉ] s výmerou [REDAKOVANÉ]. Zriadením záložného práva k zvyšným (trom) nehnuteľnostiam (dvom pozemkom a jednej stavbe – [REDAKOVANÉ]) by podľa názoru krajského súdu vznikol zjavný nepomer (body 17 a 18 napadnutého uznesenia).

13. Ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie namietaného uznesenia krajského súdu zodpovedá rozhodnutiu predbežnej (dočasnej) povahy o zabezpečovacom opatrení. Je zrejmé, že krajský súd v rámci napadnutého rozhodnutia zvažil, či zásah do práv žalovanej je primeraný osvedčenému

porušení práv a právom chránených záujmov, teda prihliadol na zásadu primeranosti (proporcionality), pričom vysvetlil svoje myšlienkové pochody, ktoré ho viedli k čiastočnej zmene prvoinštančného uznesenia. Hoci ústavný súd musí prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľky v tom smere, že krajský súd nereagoval na všetky jej námietky obsiahnuté vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej, uvedené v okolnostiach prejednávanej veci nezakladá dôvod na zásah ústavného súdu kasačného charakteru. Aj keď ústavný súd súhlasí so sťažovateľkou, že krajský súd nemal k dispozícii žiaden odborný posudok preukazujúci konkrétnu hodnotu nehnuteľností, na ktorých bolo zriadené záložné právo, z dôvodov namietaného rozhodnutia možno vyvodit', že zaťaženie všetkých nehnuteľností vo vlastníctve žalovanej považoval krajský súd práve s ohľadom na sumu zabezpečovanej pohľadávky (23 385 eur s príslušenstvom) za zjavne disproportčné. Vo vzťahu k tejto výhrade sťažovateľky sa tiež žiada uviesť, že ani samotná sťažovateľka vo svojom návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia ani v replike k odvolaniu žalovanej netvrdila (ani nepreukázala) hodnotu daných nehnuteľností, na ktorých žiadala zriadiť (sudcovské) záložné právo. Práve naopak, sťažovateľka rovnako ako v ústavnej sťažnosti tvrdila, že hodnota nehnuteľností vo vlastníctve žalovanej je úplne nepodstatná. Súčasne aj jej argumenty o nevyužitelnosti pozemku bez ostatných nehnuteľností (keďže tvoria jeden areál), a teda „*praktickej nevykonateľnosti*“ záložného práva, ako aj skutočnosti, že prednostný záložný veriteľ (banka) má zabezpečené pohľadávky v značnej hodnote, ostali len v hypotetickej rovine. Podľa názoru ústavného súdu nezaložilo napadnuté uznesenie stav, ktorý by bol v extrémnom nesúlade s požiadavkou ústavnej konformnosti rozhodovania. Z ústavnoprávneho hľadiska teda nie je dôvod na spochybnenie záverov namietaného rozhodnutia krajského súdu, ktoré nevykazuje znaky sudcovskej svojvôle či arbitrárnosti.

14. Keďže v danom prípade ústavný súd nezistil také kvalifikované pochybenie, ktoré by opodstatňovalo jeho zásah kasačného charakteru, odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 70/08).

15. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2022

Miloš Maďar
predseda senátu